

Wymagania edukacyjne z historii klasa 6

Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
1. Wielkie odkrycia geograficzne	Kolumb – odkrywca Ameryki (1492), towary z Indii, mapa (Indie, Ameryka)	Karawela, kompas, Magellan – opłynięcie Ziemi (1519–1522)	Przyczyny odkryć, Diaz, da Gama, tubylec, nazwa „Indianie”	Astrolabium, daty Diaza i da Gamy, dlaczego wyprawy na zachód	Nazwa „Ameryka”, związki wynalazków z podróżami
2. Skutki odkryć geograficznych	Rdzenne ludy (Majowie, Aztekowie, Inkowie), Stary/Nowy Świat, wymiana towarów	Cywilizacje prekolumbijskie, ich osiągnięcia, pozytywne i negatywne skutki, początek nowożytności	Kolonie, niewolnicy, plantacje, polityka Hiszpanii/Portugalii, przewaga Europejczyków	Konkwistadorzy (Cortez, Pizarro), mapa kolonii	Skutki dla życia ludzi, współczesne państwa na terenach dawnych cywilizacji
3. Renesans – narodziny nowej epoki	Gutenberg – druk, Leonardo da Vinci, czas renesansu na osi	Renesans – definicja, czas trwania, ideał człowieka, człowiek renesansu	Antyk, humanizm, cechy epoki, nazwa	Druk – znaczenie, poglądy humanistów	Erazm z Rotterdamu, porównanie kopisty i drukarni
4. Kultura renesansu	Włochy – kolebka, Leonardo i Michał Anioł	Mecenat, twórcy i ich dzieła	Charakter sztuki, fresk (przykład)	Architektura: attyka, arkada, kopuła	Perspektywa w dziełach (przykłady)
5. Reformacja	Marcin Luter – początek reformacji (1517), odpust, wyznania protestanckie	Reformacja – definicja, przyczyny, główne wyznania i założyciele	Pastor, celibat, zbor, skutki reformacji	Poglądy Lutera, pokój augsburski (1555), mapa podziału religijnego	Poglądy Kalwina, zmiany w liturgii protestanckiej
6. Kontrreformacja	Sobór trydencki (daty z pomocą nauczyciela), jezuita, Loyola	Kontrreformacja, seminaria, cele jezuitów	Postanowienia soboru, inkwizycja, indeks ksiąg	Działalność jezuitów, zasady zakonu	Wojna trzydziestoletnia – przyczyny, pokój westfalski (1648)

Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
1. Demokracja szlachecka	Szlachta – zajęcia, herb, szabla; prawa po rycerstwie	Demokracja szlachecka, przywileje, warstwy szlachty; sejm walny i liberum veto	Prawa i obowiązki, pospolite ruszenie, Nihil novi (1505)	Sejm walny, sejmiki – skład, uprawnienia, decyzje	Geneza demokracji szlacheckiej, porównanie parlamentaryzmu dawniej i dziś
2. W folwarku szlacheckim	Folwark, dwór; zajęcia chłopów i mieszczan	Splaw wiślany, szkuta, spichlerz, pańszczyzna; towary eksportowe i importowe	Zabudowania folwarku i ich funkcje; ustawy antychłopskie i antymieszczańskie	Pomorze Gdańskie – znaczenie, ożywienie gospodarcze, skutki ustaw	Wpływ ustaw na chłopów i mieszczan; rozwój gospodarki
3. W czasach ostatnich Jagiellonów	Zygmunt Stary, Zygmunt August; hołd pruski 1525 (Matejko)	Prusy Królewskie i Książęce – mapa; zależność od Polski	Przyczyny wojny z Krzyżakami (1519–1521); hołd lenny, postanowienia 1525	Skutki hołdu pruskiego	Korzyści i zagrożenia dla Polski po hołdzie pruskim
4. Odrodzenie na ziemiach polskich	Kopernik – teoria heliocentryczna; Wawel – renesans; włoszczyzna	Rej, Kochanowski – twórczość; literatura po polsku; odkrycie Kopernika	Arras, krużganki, mecenat; twórczość Reja i Kochanowskiego; Kopernik – człowiek renesansu	Geocentryzm i heliocentryzm; rozwój renesansu w Polsce; Frycz Modrzewski	XVI w. – złoty wiek; renesansowa budowla w regionie
5. Rzeczpospolita Obojga Narodów	Lublin – mapa; unia lubelska 1569; Zygmunt August – Matejko	Unia personalna i realna; nazwa Rzeczpospolita Obojga Narodów; mapa Polski i Litwy	Postanowienia unii; struktura narodowa i wyznaniowa; herb RON	Skutki unii; korzyści wielokulturowości; mapa Ukrainy	Korzyści i zagrożenia unii lubelskiej
6. „Państwo bez	Wielowyznaniowość; tolerancja;	Wyznania w RON; konfederacja	Postanowienia konfederacji;	Katolicyzm, judaizm, luteranizm,	Ziemie poszczególnych

Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
stosów”	szacunek dla odmienności	warszawska 1573; Polska – „państwo bez stosów”	innowierca; ośrodki reformacji (Raków, Pińczów); szkolnictwo	prawosławie; arianie i ich religia	wyznań; związek narodowości i religii
7. Pierwsza wolna elekcja	Elekcja – znaczenie; Henryk Walezy – pierwszy król	Wolna elekcja, bezkrólewie; 1573 – pierwsza elekcja; interrex	Zasady wyboru; miejsce i przebieg elekcji; skutki	Artykuły henrykowskie, pacta conventa – warunki królów	Wpływ artykułów i pacta conventa na pozycję monarchy
Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
1. Wojny z Rosją	Pokazuje Inflanty i Rosję na mapie, zna Stefana Batorego, zna pojęcie hetman	Wyjaśnia cel piechoty wybranieckiej, zna wynik wojen o Inflanty, podaje datę bitwy pod Kłuszynem	Opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem, wskazuje dowódcę (Żółkiewski), pokazuje Moskwę i Kłuszyn	Wyjaśnia przyczyny wojen z Rosją, zna terminy: piechota wybraniecka, dymitriada, Kreml, bojar, omawia skutki interwencji	Tłumaczy poparcie i upadek Dymitra, zna cel interwencji, pokój w Polanowie (1634), ocenia politykę Zygmunta III
2. Wojny ze Szwecją	Zna uzbrojenie husarza, wskazuje Szwecję, Inflanty, Wisłę, wymienia stolice Polski	Pokazuje Kircholm i Pomorze, podaje datę i dowódcę bitwy (1605), wyjaśnia przeniesienie stolicy do Warszawy	Wyjaśnia przyczyny wojen, zna termin cło, opisuje wojnę o Inflanty, zna bitwę pod Oliwą (1627)	Wyjaśnia utratę tronu Szwecji przez Zygmunta III, przyczyny blokady Wisły i braku wykorzystania zwycięstw	Podaje postanowienia rozejmów (Stary Targ 1629, Sztumska Wieś 1635)
3. Powstanie Chmielnickiego	Zna Bohdana Chmielnickiego, uzbrojenie Kozaków, rozpoznaje Kozaka	Wyjaśnia, kim byli Kozacy, zna termin Zaporozże, wskazuje Ukrainę i Dzikie Pola, podaje datę 1648	Wyjaśnia, kim byli Kozacy rejestrowi, pokazuje główne bitwy, tłumaczy, że było to powstanie domowe	Omawia przyczyny i etapy powstania, zna termin ugoda w Perejasławiu (1654), wyjaśnia powiązanie z wojną polsko-rosyjską	Omawia skutki powstania, zna rozejm w Andruszowie (1667), ocenia politykę szlachty
4. Potop szwedzki	Zna termin potop, wskazuje Czarnieckiego i Jasną Górę, pokazuje Częstochowę, Inflanty	Opowiada o Czarnieckim i Kordeckim, daty potopu (1655–1660) i pokoju w Oliwie (1660), opisuje postępowanie Szwedów	Zna termin wojna podjazdowa, tłumaczy jej cel, wskazuje Lwów i Prusy, zna śluby lwowskie	Podaje przyczyny wojen i niepowodzeń Polski, zna postanowienia pokoju w Oliwie	Wymienia skutki potopu i zagrożenia związanego z utratą Prus
5. Wojny z Turcją	Zna terminy: sułtan, husarz, janczar, przyczyny wyprawy Sobieskiego, wskazuje Wiedeń	Zna terminy: islam, wezyr, opisuje Sobieskiego i Kara Mustafę, daty Chocim (1673) i Wiedeń (1683), skutki wojen	Zna terminy: haracz, ekspansja, daty oblężenia Kamieńca (1672), pokazuje Podole i najważniejsze bitwy	Omawia przyczyny wojen, walkę o Mołdawię, zna hetmanów Żółkiewskiego i Chodkiewicza oraz ich bitwy	Omawia postanowienia traktatu w Buczaczu i skutki wojen
6. Kryzys Rzeczypospolitej	Charakteryzuje XVII w. jako okres wojen, wskazuje państwa, z którymi walczyła Polska	Wymienia skutki wojen (wyniszczenie, straty), zna termin liberum veto, wskazuje utracone ziemie	Omawia słabość władzy królewskiej i kryzys gospodarczy	Wyjaśnia przyczyny rokoszu Lubomirskiego i rolę magnatów	Zna postać Sicińskiego i pierwszy zerwany sejm (1652)
7. Barok i sarmatyzm	Opowiada o życiu szlachty, wskazuje cechy pozytywne i negatywne, wymienia dzieła sztuki	Zna termin barok, umieszcza epokę na osi czasu, podaje cechy architektury, zna pojęcie kalwaria	Charakteryzuje malarstwo, ideologię sarmatyzmu, zna pojęcie złota wolność i strój sarmacki	Zna terminy putto, ornament, genezę baroku, wpływ pobożności na sztukę, ocenia sarmatyzm	Wyjaśnia związek baroku z kontrreformacją i charakteryzuje epokę kontrastów
Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
1. Monarchia absolutna we Francji	Wie, że Ludwik XIV był władcą absolutnym, wskazuje Francję na mapie	Zna pojęcie monarchia absolutna, wymienia uprawnienia króla, tłumaczy „Król Słońce”, wie o Wersalu	Zna pojęcia: manufaktura, cło, import, eksport; wyjaśnia potęgę Francji i wzmocnienie władzy	Zna pojęcie hugenoci, wie o Edykcje nantejskim, gospodarce Colberta, twórczości Moliera	Omawia politykę Richelieu, ocenia rząd Ludwika XIV

Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
2. Monarchia parlamentarna w Anglii	Wskazuje Anglię i Londyn, zna słowo parlament	Zna pojęcie monarchia parlamentarna, zna postacie: Karol I, Cromwell, Wilhelm Orański	Wyjaśnia konflikt Karola I z parlamentem, zna Deklarację praw, charakteryzuje ustrój	Zna pojęcia: purytanie, nowa szlachta, rojaliści; opisuje Cromwella, zna rok 1689	Podaje etapy powstania monarchii parlamentarnej, porównuje ją z absolutyzmem
3. Oświecenie w Europie	Zna termin oświecenie, potrafi wskazać epokę na osi czasu, podaje wynalazek	Zna pojęcie klasycyzm, podaje przykłady budowli, wyjaśnia nazwę epoki, zna osiągnięcia naukowe	Charakteryzuje ideologię oświecenia, przedstawia Monteskiusza i jego trójpodział władzy	Przedstawia Woltera i Rousseau, zna termin ateizm, omawia umowę społeczną i krytykę absolutyzmu	Wyjaśnia wpływ nauki na życie, zna rolę Diderota i Encyklopedii
4. Nowe potęgi europejskie	Wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy, zna ich władców	Zna pojęcia: absolutyzm, absolutyzm oświecony; podaje przykłady reform; wskazuje Petersburg	Wymienia reformy w Rosji, Austrii i Prusach, tłumaczy „sługowie ludu”, łączy wzrost potęg z sytuacją RP	Charakteryzuje reformy i ich skutki, opisuje znaczenie dostępu Rosji do Bałtyku	Porównuje absolutyzm i absolutyzm oświecony, zna daty: Prusy (1701), Rosja (1721)
5. Stany Zjednoczone Ameryki	Wskazuje USA na mapie, zna czas ich powstania, bohaterów: Kościuszko, Pułaski, Waszyngton	Zna pojęcia: kolonia, konstytucja; pokazuje kolonie, podaje strony konfliktu, zna datę konstytucji (1787)	Wyjaśnia przyczyny wojny, opisuje „bostońskie picie herbaty”, zna datę 4 lipca 1776 i Deklarację	Opisuje etapy wojny, wskazuje Boston, Filadelfię i Yorktown, przedstawia idee konstytucji, udział Polaków	Zna terminy: Kongres, Izba Reprezentantów; charakteryzuje ustrój polityczny USA
Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów	Zna monarchów: August II, August III; wie, że była podwójna elekcja	Zna pojęcia: unia personalna, anarchia; wskazuje Saksonię; zna Konarskiego i jego reformy	Dobry Zna terminy: konfederacja, liberum veto, wolna elekcja, złota wolność; tłumaczy powiedzenia o Sasach; zna Leszczyńskiego; charakteryzuje projekty reform	Zna sejm niemy (1717), przyczyny ingerencji Rosji, skutki rządów Augusta III	Charakteryzuje rządy Augusta II, wskazuje konieczne reformy dla RP
2. Pierwszy rozbiór Polski	Zna pojęcie rozbiory, datę 1772, państwa zaborcze, Stanisława Augusta	Charakteryzuje króla, wskazuje ziemie utracone, podaje przyczyny rozbioru, ocenia Rejtana, zna pojęcia: ambasador, emigracja	Zna okoliczności elekcji króla, jego reformy (oświata, gospodarka), skutki konfederacji barskiej, porównuje postawy na obrazie Matejki	Zna prawa kardynalne, datę konfederacji barskiej (1768), jej cel i przebieg sejmu rozbiorowego	Omawia przyczyny konfederacji barskiej
3. Kultura polskiego oświecenia	Zna Stanisława Augusta jako mecenasa, podaje jego zasługę, zna pojęcie szkoła parafialna i przykłady nauczanych przedmiotów	Zna pojęcie obiady czwartkowe, zna KEN i jej cele	Charakteryzuje klasycyzm i podaje przykłady budowli, zna Krasickiego, zadania Teatru Narodowego i „Monitora”, reformy KEN	Zna pisarzy politycznych (Kołłątaj, Staszic), malarzy (Canaletto, Bacciarelli), wyjaśnia znaczenie obrazów Canaletta, opisuje mecenat króla	Zna twórczość Niemcewicza i Bogusławskiego, podaje budowle klasycystyczne w swoim regionie
4. Sejm Wielki i Konstytucja 3 Maja	Zna pojęcie konstytucja, datę 1791, państwa II rozbioru (1793), postacie: Stanisław August, Małachowski	Zna daty obrad sejmu (1788–1792), reformy, postanowienia konstytucji, ziemie utracone w II rozbiorze	Charakteryzuje Małachowskiego, opisuje sytuację po I rozbiorze, cel sejmu, zna konfederację targowicką (1792), wskazuje miejsca bitew	Zna reformy sejmu, opisuje ustrój konstytucji 3 maja, genezę Virtuti Militari, przebieg wojny z Rosją, decyzje sejmu grodzieńskiego	Charakteryzuje zmiany i skutki Konstytucji 3 maja
5. Powstanie kościuszkowskie i III rozbiór	Zna terminy: naczelnik, kosynierzy, zaborcy; zna Kościuszkę, państwa zaborcze	Charakteryzuje Kościuszkę, zna pojęcie insurekcja, daty: powstanie (1794) i rozbiór (1795), przyczyny wybuchu i upadku, wskazuje Kraków i	Zna Bartosza Głowackiego, opowiada o Raclawicach, wskazuje Raclawice i Połaniec, wyjaśnia Uniwersał połaniecki, zna skutki powstania	Zna termin uniwersał, treść Uniwersału połanieckiego, opisuje powstanie krok po kroku, zna Maciejowice i ich znaczenie	Wymienia główne przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.

Temat	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
Temat	Ocena dopuszczająca (2)	ziemie utracone Ocena dostateczna (3)	Ocena dobra (4)	Ocena bardzo dobra (5)	Ocena celująca (6)
Rewolucja francuska	wskazuje Francję i Paryż, zna terminy: konstytucja, rewolucja, Bastylia, wie co się stało 14 VII 1789	zna terminy: burżuazja, Stany Generalne, wymienia stany społeczne, datę wybuchu rewolucji, zna Ludwika XVI	podaje przyczyny rewolucji, opisuje stany, zna zadania Konstytuanty i Deklarację Praw Człowieka, rozumie monarchię konstytucyjną	opisuje sytuację przed rewolucją, decyzje Konstytuanty, datę konstytucji 1791, ustroj Francji po konstytucji	wyjaśnia powstanie Zgromadzenia Narodowego, ponadczasowe znaczenie Deklaracji
Republika Francuska	zna pojęcia: gilotyna, terror, wie o straceniu Ludwika XVI	zna przyczyny obalenia króla, pojęcie republika, Robespierre'a, państwa walczące z Francją	zna pojęcia: jakobini, dyktatoriat, opisuje rządy jakobinów, wyjaśnia „Wielki Terror”, odsunięcie jakobinów, rządy dyktatoriatu	zna pojęcie: radykalizm, wyjaśnia los Robespierre'a, skutki i przyczyny upadku jakobinów	tłumaczy przejęcie władzy przez jakobinów, ocenia terror
Epoka Napoleona	wie kim był Napoleon, że był cesarzem i wodzem, zna „epokę napoleońską”	zna mapę wojen Napoleona, datę Austerlitz, pojęcie zamach stanu, okoliczności władzy Napoleona, tereny zależne	zna pojęcie blokada kontynentalna, jej przyczyny, charakteryzuje Kodeks Napoleona (1804), reformy	zna niezadowolenie społeczne za dyktatoriatu, etapy kariery Napoleona, datę koronacji (1804), Związku Reńskiego pokój w Tylży (1807)	opisuje powstanie i charakter Związku Reńskiego
Upadek Napoleona	zna pojęcie Wielka Armia, wskazuje Rosję i Moskwę, wie że wyprawa zakończyła się klęską	zna przyczyny wyprawy, warunki odwrotu, bitwę pod Lipskiem (1813), mapę koalicji	zna pojęcia: taktyka spalonej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja; opisuje skutki wyprawy i bitwy pod Lipskiem	zna przebieg kampanii rosyjskiej, bitwę pod Borodino (1812), przebieg odwrotu	przedstawia przyczyny klęski Napoleona
Legiony Polskie	zna państwa zaborcze, wie kim byli Dąbrowski i Wybicki, zna hymn i jego związek z Legionami	zna pojęcia: legiony, emigracja, datę utworzenia (1797), wskazuje Włochy, Francję i San Domingo, cel Legionów	tłumaczy nadzieje Polaków związane z Napoleonem, udział Legionów w wojnach, powody wysłania na San Domingo	opisuje los Polaków po rozbiorach, zasady w Legionach, ich rolę jako szkoły patriotyzmu	wyjaśnia, jak i skąd rekrutowano żołnierzy do polskich oddziałów
Księstwo Warszawskie	wskazuje Księstwo Warszawskie, zna przyczyny jego likwidacji	zna okoliczności powstania Księstwa (1807), daty utworzenia i likwidacji (1807, 1815), Tylżę	zna postać Poniatowskiego, powiększenie Księstwa, Raszyn, znaczenie mitu napoleońskiego	omawia konstytucję Księstwa, jej związek z ideami rewolucji, Somosierrę i jej znaczenie	wymienia bitwy z udziałem Polaków, zna datę Raszyna (1809)